

Josep Tarragó, president de l'IRTA

Llicenciat i doctor en veterinària per la Universitat Complutense de Madrid, Master Science per la Universitat de Newcastle upon Tyne (Anglaterra), diplomad en alta direcció d'empreses per l'IESE (Barcelona).

En els inicis de la seva carrera professional va desenvolupar diferents activitats en el sector privat (U. S. Feed Grains Council, Consejo Estatal del Azúcar de la República Dominicana) i en el món universitari (Universitat Complutense de Madrid i Escola Superior d'Agricultura de Barcelona). Des de la recuperació de la Generalitat, Josep Tarragó ha exercit diferents càrrecs en l'Administració d'aquesta institució (va ser director general i secretari general del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca) i, des de la seva creació l'any 1985, és el director general de l'IRTA (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries).

Aquest any 2005 es compleixen vint anys de la creació de l'IRTA. Quina ha estat la seva trajectòria?

Potser no em correspon a mi valorar quina ha estat la trajectòria de l'IRTA, però atès que m'ho pregunten crec que el que es pot dir és que al llarg d'aquests vint anys l'IRTA ha arribat a consolidar-se com un referent en la investigació i el desenvolupament tecnològic agroalimentari a Catalunya. També hem contribuït a establir una sèrie d'acords i vinculacions amb altres entitats públiques, com per exemple universitats, que fa que a Catalunya avui es pugui arribar a parlar que existeix un sistema cooperatiu de recerca i desenvolupament agroalimentari, que s'ha anat configurant a l'entorn de l'IRTA i amb la complicitat i la col·laboració amb altres institucions públiques.

Per altra banda, també crec que es pot constatar que la fórmula per la qual inicialment es va optar per organitzar l'Institut —empresa pública que es regeix pel dret pri-

vat— s'ha revelat una fórmula d'interès per gestionar organismes públics d'investigació. En aquell moment va ser una completa novetat el fet que un organisme d'investigació adoptés aquesta figura jurídica.

Quins beneficis aporta a la societat industrial dur a terme activitats de R+D en institucions de l'Administració pública?

Sempre dic que invertir en recerca i desenvolupament tecnològic per part de la societat, a través dels seus governs legítimament constituïts, aporta diferents avantatges i efectes positius. En primer lloc, contribueix que les petites i mitjanes empreses que formen el teixit industrial del país puguin tenir accés a la investigació. Si no existissin organismes públics d'investigació i tecnologia, difícilment aquestes empreses petites i mitjanes (la majoria) podrien accedir a tasques d'investigació per desenvolupar nous productes, mètodes o processos o per resoldre

Josep Tarragó
Reus, 1945

els seus problemes. Per altra banda, el fet de tenir també un sistema d'investigació propi contribueix a millorar la capacitat d'adaptar tecnologia aliena i abordar problemes conjunturals que es puguin presentar de sobte. I, finalment, un sistema públic de recerca contribueix també sens dubte a fer que l'ensenyament i la formació dels futurs tècnics i quadres siguin millors.

La recerca i la producció alimentàries a Catalunya són competitives respecte a la resta de l'Estat i d'Europa? Hi ha algun sector més destacable?

Sens dubte Catalunya és la principal zona d'Espanya des del punt de vista d'indústria alimentària i una de les capdavanteres en l'àmbit europeu. El principal sector de la indústria agroalimentària catalana és el sector càrnic, amb una notable implantació i que està acompanyat també per un sector productor molt important. Catalunya també té una indústria alimentària molt destacable en altres sectors, com el de la llet, els pinsos, les pastes i farines, els vins i caves, etc. En conjunt, doncs, el fet potser més destacable és la seva importància global i de l'equilibri dels diferents subsectors.

Vostè prefereix parlar de recerca «orientada» en lloc de recerca «bàsica» o «aplicada». Per què?

Efectivament, a nosaltres a l'IRTA ens agrada parlar de recerca orientada perquè entenem que és l'objectiu que es persegueix o la necessitat que es vol cobrir, el que ha de determinar el tipus de recerca (bàsica o aplicada) a fer. És a dir, és l'orientació final, el fi en si, i no les preferències de l'investigador, el que ha d'orientar el tipus de treball que fem. Si per resoldre un determinat problema o per desenvolupar un determinat producte n'hi ha prou amb unes senzilles experiències, no ens hem de complicar la vida; ara bé, aquest enfocament no vol dir renunciar a ser actius en àmbits de recerca bàsica i fonamental, quan aquesta sigui necessària per aconseguir resoldre tal o qual problema o desenvolupar tal o qual producte.

Quins són els criteris bàsics amb els quals es dissenyen les activitats a l'IRTA?

A l'IRTA desenvolupem fonamentalment dos tipus d'activitats: projectes d'investigació amb finançament públic i contractes i projectes en col·laboració amb el sector privat. És lògic que l'orientació i el disseny concrets d'aquests segons estiguin molt en línia del que són les necessitats de les empreses, les indústries, les associacions que ens contracten. Pel que respecta als projectes d'investigació, aquests han de complir els diferents requisits de les convocatòries públiques a les quals acudim, siguin estatals o internacionals.

En qualsevol cas un criteri fonamental de l'IRTA és que nosaltres som un organisme d'investigació orientat a una finalitat concreta, que és la de contribuir a la millora, la modernització i la competitivitat del sector agroalimentari. Per tant, l'element essencial és intentar contribuir a resoldre problemes i a cobrir necessitats amb una visió d'estar al costat del sector ajudant-lo a desenvolupar-se i a competir en l'economia actual.

La producció i l'elaboració d'aliments és un motor del progrés científic i tecnològic o simplement és un lloc d'aplicació dels coneixements en altres camps?

Crec que la producció i l'elaboració d'aliments és el graó últim d'un procés o d'una cadena que arrenca en la producció vegetal o en la producció animal. És a dir, el sector agroalimentari s'ha d'entendre com un conjunt d'activitats que van des dels aspectes productius fins als de comercialització i distribució, i arriben al consumidor, passant per la transformació i el transport.

Tota aquesta cadena avui dia està clar que cada vegada més haurà de basar la seva actuació present i futura en uns sòlids coneixements científics. En els darrers anys hem assistit a un canvi important en la mentalitat del consumidor que ha posat per davant les seves exigències en temes com la seguretat ali-

mentària i la qualitat dels productes. Per fer front a aquests reptes i a aquestes noves exigències dels consumidors d'aliments, el sector productor i la indústria agroalimentària haurà d'aplicar les més modernes tècniques i sistemes productius de control de qualitat i de processament, que han d'estar basats, necessàriament, en el desenvolupament científic i tecnològic propi, per un costat, i per l'altre també en la translació i l'adaptació al sector alimentari de mètodes i sistemes que poden provenir d'altres camps.

Avui dia estem veient com estan apareixent nous mètodes de tractament i processament d'aliments basats en tecnologies d'origen llunyà al mateix sector alimentari però que troba en aquest sector aplicacions molt importants. Aquesta característica de transversalitat de coneixements i de tecnologies és summament enriquidora i motiva l'aparició de nous mètodes i sistemes, com he dit, de tractament i de processament que portaran noves funcionalitats i característiques dels aliments.

Què n'espera l'IRTA, de la col·laboració amb l'ACCA?

Amb l'ACCA hi ha una llarga història de relació i de col·laboració i de coneixement i, fins i tot, m'atreveixo a dir d'amistat amb molts dels seus membres i, per tant, aspirem a seguir mantenint aquestes relacions. Vull dir també que el país necessita associacions com l'ACCA, que es constitueixin en un fòrum de debat dels temes d'importància i d'actualitat en l'àmbit alimentari i que permetin que les diferents administracions i organismes que en depenen, com l'IRTA, puguem trobar amb la interacció amb ells una font de coneixement, de reflexió i de diàleg que ens ha de permetre intentar complir cadascú de la millor manera possible la nostra missió. Per tot això, vull agrair profundament a l'ACCA les sempre magnífiques relacions i l'afectuosa acollida que hi hem trobat i, al mateix temps, poso l'IRTA a la seva disposició i a la dels seus associats per a totes aquelles coses que els puguin interessar.